

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Дирекция „Развитие на селските райони“

24.9.2025 г.

X 93-4601/24.09.2025

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

Signed by: Olya Kirilova Todorova

ДО
Д-Р ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ И
РЪКОВОДИТЕЛ НА
УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА
СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА
2023-2027 г.

ОДОБРИЛ:

24.9.2025 г.

X

Д-р Лозана Василева - заместник-министър
Ръководител на УО на Стратегическия план
Signed by: Lozana Ilieva-Vasileva

ДОКЛАД

от Елена Иванова – директор на дирекция „Развитие на селските райони“

ОТНОСНО: Прием на заявления за подпомагане по интервенция „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г., наричан по-нататък „Стратегическия план“

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР,

На основание чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители, Ви представям за издаване проект на заповед за утвърждаване на насоки за кандидатстване по интервенция „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони“ от Стратегическия план.

В рамките на Европейския съюз (ЕС) през 2021 г. приключи реформата на Общата селскостопанска политика (ОСП), насочена към по-устойчиво селско стопанство, подпомагане на доходите на земеделските стопани и жизнеспособността на тяхната дейност и укрепване на европейските селски райони. В новата ОСП е заложено Съюзът да определи основните параметри на политиката въз основа на договорените цели и целеви показатели, например в областта на околната среда, изменението на климата и за устойчиво развитие. Въз основа на това всяка държава членка изготвя Стратегически план за ОСП, с който се осигурява максимален принос към целите на ЕС, като се отчитат по-добре местните условия и нужди спрямо тези цели и показатели. Държавите членки имат по-голяма субсидиарност при

изготвянето на рамката за съответствие и контрол, прилагана спрямо бенефициентите, включително проверките и санкциите.

Съгласно чл. 9, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ, L 435 от 6 декември 2021 г.) („Регламент (ЕС) 2021/2115“) държавите членки трябва да определят правната рамка, уреждаща предоставянето на подпомагане от Съюза на земеделските стопани и другите бенефициенти в съответствие със стратегическите планове по ОСП, одобрени от Комисията и с принципите и изискванията, установени в същия регламент и в Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ, L 435/187 от 6 декември 2021 г.), („Регламент (ЕС) 2021/2116“).

Предвидено е, че държавите членки са длъжни да изпълняват стратегическите планове по ОСП, одобрени от Комисията. С Решение за изпълнение на Европейската комисия С(2022) 8749 от 7 декември 2022 г. е одобрен Стратегическият план по ОСП за периода 2023 - 2027 г. на Република България за подпомагане от Съюза, финансирано от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони CCI: 2023BG06AFSP001.

Съгласно чл. 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 промени в Стратегическия план по отношение на измененията в интервенциите, съфинансирани от ЕЗФРСР влизат в сила от датата, на която е представена нотификацията до Европейската комисия, или от датата, на която е подадено искането за изменение на Стратегическия план. При промени в интервенциите в областта на развитие на селските райони, държавите членки разполагат с гъвкавост да приложат исканите изменения, преди датата на официалното одобрение на исканите промени от Европейската комисия.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители, (обн., ДВ, бр. 102 от 2022 г.), се създава законовата делегация в чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители, където е предвидено, че Ръководителят на Управляващия орган на Стратегическия план утвърждава със заповед за всеки прием по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“ – „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план, насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане. Със заповедта се определя и краен срок за публикуване на разясненията и начална и крайна дата за подаване на заявленията за подпомагане.

Финансовата подкрепа по интервенцията се отпуска по реда на Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“ – „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за

оттегляне на изплатената финансова помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент (обн., ДВ бр. 92 от 2024 г.), наричана по-нататък „Наредба № 4 от 2024 г.“.

Кандидатстването, съобщаването на индивидуалните административни актове, електронни документи, електронно изявление и комуникацията се осъществява по реда и условията предвидени в Наредба № 105 от 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол (обн., ДВ бр. 82 от 2006 г.), наричана по-нататък „Наредба № 105 от 2006 г.“.

В Насоките за кандидатстване по интервенцията „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони” няма да се регламентират отношенията, които са уредени в Наредба № 4 от 2024 г. и Наредба № 105 от 2006 г.

Прилагането на интервенцията „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони”, включена в Стратегическия план, има следната основна цели: Запазването на духовния и културния живот на населението чрез възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение, което до голяма степен ще допринесе за запазването на културната идентичност и традиции в селските райони и повишаване на качеството на живот на хората, живеещи в тях.

С приложението на интервенцията ще се постигне и принос към специфична цел SO8 на Стратегическия план: Популяризиране на заетостта, растежа, равенството между половете, включително и участието на жени в селското стопанство, социално приобщаване и местно развитие в селските райони, включително кръговата биоикономика и устойчивото управление на горите.

В представения проект на Насоки се уреждат условията за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и условията за изпълнение на одобрени проекти по интервенцията „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони”, включена в Стратегическия план.

В проекта на насоки са посочени допустимите дейности; териториалният обхват; бюджетът по приема; максимален размер на заявените разходи за подпомагане и интензитет на финансовата помощ; допустимите кандидати; условия за допустимост на дейностите/инвестиции, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане; допустими и недопустими разходи; условия за допустимост на разходите и избрана система за оценка на обоснованост на разходите; критерии за подбор; приложим режим на минимални/държавни помощи; изискуеми документи, в т.ч. документи, доказващи съответствие с критерии за подбор; подаване на заявления за подпомагане и кореспонденция.

1. Цел на приема:

В рамките на периода за прием на заявления за подпомагане се подпомагат заявления, които допринасят за постигане на целите на интервенцията.

2. Допустимите дейности:

По интервенция „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони” се подпомагат инвестиции за: възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради с религиозно значение, дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства, в т.ч. закупуване и доставка на оборудване.

3. Териториалният обхват и кандидати:

Допустими кандидати по процедурата са религиозни общности, регистрирани като юридически лица съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за вероизповеданията (ЗВ) и притежаващи

храмове/молитвени домове в поне 100 общини на територията на селските райони на страната, съгласно регистъра по чл. 12, ал. 3 от ЗВ, местни поделения на вероизповеданията: Признати за юридически лица по силата на чл. 10 от ЗВ или Регистрирани като юридически лица съгласно чл. 20 от ЗВ. Заявленията за подпомагане се изпълняват на територията на общини от селските райони, съгласно Приложение № 1 към Условията за кандидатстване.

4. Бюджет по приема:

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по интервенцията е в размер на левовата равностойност на 72 500 000 евро. По настоящият прием на заявления за подпомагане е обявен целият наличен бюджет по интервенцията.

В рамките на приема, разпределението на общият бюджет, в зависимост от вида на допустимите кандидати е както следва:

Бюджет за кандидати религиозни общности, регистрирани като юридически лица съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗВ и притежаващи храмове/молитвени домове в поне 100 общини на територията на селските райони на страната, съгласно регистъра по чл. 12, ал. 3 от ЗВ, общо левовата равностойност на 10 000 000 евро, от които 4 000 000 евро (40%) средства от ЕЗФРСР и 6 000 000 евро (60%) средства от националният бюджет.

Бюджет за кандидати признати за юридически лица по силата на чл. 10 от ЗВ или регистрирани като юридически лица съгласно чл. 20 от ЗВ, общо левовата равностойност на 62 500 000 евро, от които 25 000 000 евро (40%) средства от ЕЗФРСР и 37 500 000 евро (60%) средства от националният бюджет.

5. Максимален размер на заявените разходи за подпомагане и интензитет на финансовата помощ:

Максималните размери на заявените разходи за едно заявление за подпомагане са определени съгласно предвидените в индикаторният финансов план по интервенция „II.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони”, и са до 400 000 евро за един кандидат местно поделение на вероизповеданията.

Максималният размер на финансовата помощ на всички заявления за подпомагане, подадени от един кандидат религиозни общности, регистрирани като юридически лица съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗВ и притежаващи храмове/молитвени домове в поне 100 общини на територията на селските райони на страната, съгласно регистъра по чл. 12, ал. 3 от ЗВ, не може да надхвърля определения гарантиран бюджет, съгласно т. 2, подточка 2.1 от Раздел 7 „Бюджет по приема“.

Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ е в размер на 100% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

6. Условия за допустимост на дейностите/инвестиции, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане:

Запазват се изискванията които се прилагаха и през предходният програмен период. Допустимите дейности трябва да се изпълняват на територията на общини от селските райони, съгласно Приложение № 1 към Условия за кандидатстване, да се изпълняват извън населени места с развит масов туризъм и курортни комплекси, посочени в Приложение № 3, да се изпълняват в съответствие с приоритетите на плана за интегрирано развитие на съответната община.

При наличие на одобрена стратегия за Водено от общностите местно развитие дейността, включена в проекта, с които ще се кандидатства по Условията за кандидатстване е

съгласувана с председателя на колективния управителен орган на местната инициативна група и/или местна инициативна рибарска група, за което се представя декларация от председателя на колективния управителен орган на местната инициативна група и/или местна инициативна рибарска група, че съответства на стратегията.

Дейността да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда съгласно разпоредбите на ЗООС и да са проведени съгласувателни процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство (ЗКН) с Министерството на културата за защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство.

Инвестициите трябва се изпълняват върху имот – собственост на кандидата. Допусната е възможността да може да се кандидатства и с учредено право на стоеж или ползване.

Допусната е възможността да се кандидатства и за изграждане и/или обновяване на техническата инфраструктура, свързана с поддържане на зелената система включително, монументално-декоративни елементи, чешми, информационни елементи, мемориални места и обекти.

Не е допустимо да се подпомагат заявления за подпомагане, които включват инвестиции свързани с търговска дейност.

Всяко одобрено заявление за подпомагане се изпълнява в срок до 36 месеца от датата на подписването на административния договор, но не по-късно от 1 септември 2029 г.

7. В раздел условия за допустимост на разходите и избрана система за оценка на обоснованост на разходите е посочено, че обосноваността на всички разходи ще се преценява въз основа на представени от кандидатът на най-малко три съпоставими независими оферти. За така наречените „Общи разходи“ е направен независим експертен анализ, въз основа на който са определени процентите, които не могат да се надхвърлят.

В МЗХ е предоставена обобщена справка за приходите на допустимите кандидати - местни поделения на вероизповеданията, признати за юридически лица по силата на чл. 10 от ЗВ, съгласно която е удостоверено, че получената от тях държавна субсидия не надвишава с повече от 50% общите приходи.

В рамките на срока за подаване на заявления за подпомагане, кандидатът религиозна общност регистрирана като юридическо лице съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗВ и притежаваща храмове/молитвени домове в поне 100 общини на територията на селските райони на страната, съгласно регистъра по чл. 12, ал. 3 от ЗВ, може да подаде повече от едно заявление за подпомагане. За тези кандидати е предвиден гарантиран бюджет в размер на левовата равностойност на 10 000 000 евро. При тях може да възникне хипотезата по чл. 6 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) т.е да са възложители за конкретен случай. В случай, че прогнозната стойност на строителството и услугите свързани със строителството са над определените в чл. 6 от ЗОП е необходимо да се проведат процедури за възлагане по ЗОП.

8. Критерии за подбор:

При оценка на заявленията за подпомагане приоритет ще се предоставя на:

1. Брой население, което ще се възползва от допустимите дейности;
2. Проекти с включени инвестиции според културната и обществената значимост на обекта.

Финансират се заявления за подпомагане, получили най-малко 5 точки, съгласно критериите за подбор.

Първият вариант на критериите за подбор са гласувани на заседание на Комитет за мониторинг на Стратегическия план, проведено в периода 12 март 2025 г., за който публична информация може да се открие на следния интернет адрес: <https://www.mzh.government.bg/bg/obsha-selskostopanska-politika-2021-2027-g/komitet-zanablyudenie-na-strategicheskiya-plan-za-razvitie-na-z/dokumenti-i-protokoli-ot-kn-na-sprzsr-300823/>.

След проведена дискусия със заинтересованите страни на 28 април 2025 г. е взето решение да се предложат промени във вече утвърдените критерии за подбор. Получено е писмо с вх. № 92 – 249 от 16.05.2025 г. от „Светият синод на Българска православна църква – Българска патриаршия“, с обобщение на взетите решения.

Критериите за подбор включени в настоящите условия са приети чрез писмена процедура проведена в периода 13 май 2 юни 2025 г. Публична информация може да се открие на следния интернет адрес: https://www.mzh.government.bg/media/filer_public/2025/06/05/dokument-na-komiteta-ponablyud_rsr02-404_06_2025_1.pdf

В насоките е предвидено извършване на предварителна оценка по критериите за подбор, когато заявената финансова помощ на подадените заявления за подпомагане надвишава с повече от 50 на сто бюджета, определен в Раздел 7 „Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по интервенцията“.

9. Условия за изпълнение:

Държавен фонд „Земеделие“ като единствената акредитирана разплащателна агенция следва да извършва плащанията по интервенция „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони“, като спазва бюджетната дисциплина. В Условията за изпълнение са уредени изискванията свързани с техническото изпълнение на заявленията за подпомагане, финансовото изпълнение на проектите и плащане, като и мерки за информация и публичност.

Съгласно условията за изпълнение ще бъдат допустими до едно авансово и едно междинно плащане.

Проектът на насоки за кандидатстване е обсъден с представители на местните поделения на вероизповеданията на работни срещи, проведени на 28 април 2025 г. и на 18 юни 2025 г. <https://www.mzh.government.bg/bg/press-center/novini/v-mzh-byaha-obsdeni-nasokite-za-kandidatstvane-po/>

В съответствие с чл. 68, ал. 3 от Закона за подпомагане на земеделските производители проектът на заповед, ведно с условията за кандидатстване и условията за изпълнение, са публикувани на интернет страницата на Стратегическия план и в Системата за електронни услуги преди тяхното утвърждаване за представяне на писмени предложения и възражения. Предоставен е срок от 7 дни заинтересованите лица да изпращат писмени предложения и възражения по публикуваните проекти. Към настоящия доклад е приложен проект на Заповед за утвърждаване на Насоки за кандидатстване и проекта на доклад към нея. В периода на общественото обсъждане на проекта на заповед за утвърждаване на Насоки за кандидатстване и проекта на доклад към нея не са постъпили предложения и възражения.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители предлагам да издадете заповед за утвърждаване на насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане по интервенция „П.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони”, включена в Стратегическия план и за определяне на начална и крайна дата за подаване на заявленията за подпомагане, както и краен срок за публикуване на разясненията.

Приложение: Проект на Заповед за утвърждаване на Насоки за кандидатстване и проекта на доклад към нея.

С уважение,

24.9.2025 г.

X

Елена Иванова

Директор

Signed by: Elena Angelova Ivanova